

N:o 16.

Ank. till Riksd. kansli den 24 febr. 1890, kl. 1 e. m.

Laguskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om inskränkning i gift mans rätt att, utan hustruns samtycke, ingå borgen.

Uti en inom Andra Kammaren afgifven motion, n:o 163, som blifvit till laguskottet hänvisad, erinrar herr *J. Andersson* i Baggböle om de ekonomiska olyckor, som i vårt land framkallats af ett allt för vidt utsträckt och obetänksamt begagnande af borgensiustitutet. Under erkännande af svårigheten att helt och hållet omintetgöra borgenssystemet anser dock motionären, att många borgensförbindelser med deraf härflytande sorgliga följder skulle förekommas, om sådana stadganden infördes i lagen att för den, som anmodades att underskrifva en borgensförbindelse, finnes ett hinder att ensam bestämman derom eller att kunna verkställa det i samma ögonblick han dertill uppmanades. Motionären anför vidare:

»En sådan hämsko, och som jag anser fullt befogad, bland annat ur ömsesidighetens synpunkt, anser jag böra påläggas åtminstone den gifte mannen i så måtto, att, lika litet som hustrun enligt 10 kap. 13 § handelsbalken eger gå i borgen utan mannens ja och samtycke, skulle äfven mannen icke ega att göra det utan hustruns ja och samtycke.

Då lagstiftningen allt mera tenderar att låta qvinnan äfven såsom gift deltaga i förvaltningen af makarnes gemensamma tillgångar, och då af mig nu föreslagna inskränknigen i mannens förvaltningsrätt icke kan annat än utöfva ett helsosamt inflytande så väl på samhällsfor-

hållandena som affärs- och familjelifvet, är det jag tillåter mig föreslå: att Riksdagen behagade besluta en sådan förändring uti nämnda lagrum att borgen för penningeförsträckning, ingången af gift man, icke har giltighet utan hustruns ja och samtycke.

Skulle Riksdagen anse denna min framställning vara af för ingripande betydelse uti nu gällande åsikter om den gifte mannens envælde öfver makarnes gemensamma bo, föreslår jag alternativt, att Riksdagen måtte besluta sådan ändring i deraf berörda lagrum, att för borgen, som gift man ingått å penningeförsträckning för annan person eller för affär, som eljest är honom främmande och för hvilken borgen han icke erhållit hustruns ja och samtycke, kan icke hustruns giftorätt gå i betalning.»

I 11 kap. 4 § giftermålsbalken stadgas:

»Är gäld af mannens, eller hustruns särskilda vållande och förgörelse tillkommen, deraf den andre ingen nytta, eller del haft; gånge då ej den saklösas fasta gods, eller rättighet i boet, till sådan gälds betalning: ty hvar eger sin sak ensam böta, och ej annans lott förverka.»

Detta lagrum har, så vidt lagutskottet känner, alltid af domstolarne blifvit så tillämpadt, att en borgensförbindelse, ingången under de i motionärens alternativa förslag förutsatta förhållanden, ansetts falla under lagrummets bestämmelser, så att förlust, som genom dylik, af mannen ingången borgensförbindelse uppkommit, icke får gäldas af hustruns enskilda egendom eller giftorätt. Följaktligen läser en sådan föreskrift som den här alternativt föreslagna vara helt och hållet obehöflig.

Hvad åter angår motionärens i första rummet framställda förslag, som afser att borgen för penningeförsträckning, ingången af gift man, icke skulle ega giltighet utan hustruns ja och samtycke, så skulle ett lagstadgande af sådant innehåll utan tvifvel medföra betydande praktiska svårigheter. För att en borgen, tecknad af en man, skulle kunna godkännas såsom säkerhet, skulle nemligen erfordras tillförlitlig upplysning, huru vida han vore gift eller ej. I åtskilliga fall skulle väl hustrun med samma lätthet som mannen kunna förmås att underskrifva en borgensförbindelse, af hvilken icke någon fördel för det gemensamma boet vore att förvänta; och i sådana fall blefve ju hustruns ställning vida sämre än nu är förhållandet, då hon är skyddad genom ofvan anförda stadgande i 11 kap. 4 § i giftermålsbalken.

Slutligen och då motionärens förslag i en icke oväsentlig punkt berör frågan om äkta makars inbördes egendomsförhållanden, vill utskottet erinra derom, att Riksdagen i skrifvelse till Konungen den 7 maj 1884 anhållit om framläggande af förslag till vissa ändringar och tillägg i gällande lagstiftning angående äkta makars egendomsförhållanden; att nya lagberedningen i ämnet utarbetat förslag, öfver hvilket högsta domstolen afgifvit yttrande, samt att ärendet, enligt hvad justitieombudsmannens embetsberättelse till innevarande Riksdag utvisar, är beroende på Kongl. Maj:ts pröfning.

Med anledning häraf och på grund af hvad utskottet i öfrigt anfört, hemställer utskottet,

att herr J. Anderssons förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 februari 1890.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.
